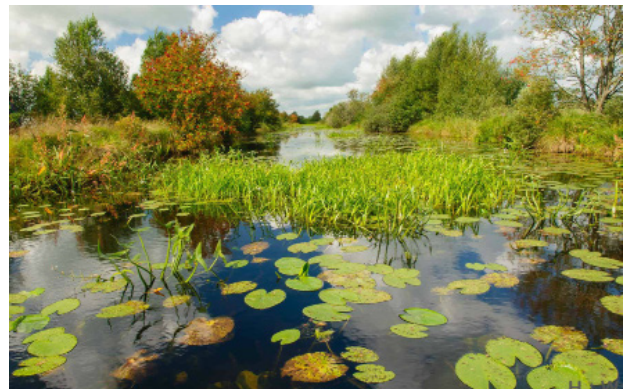
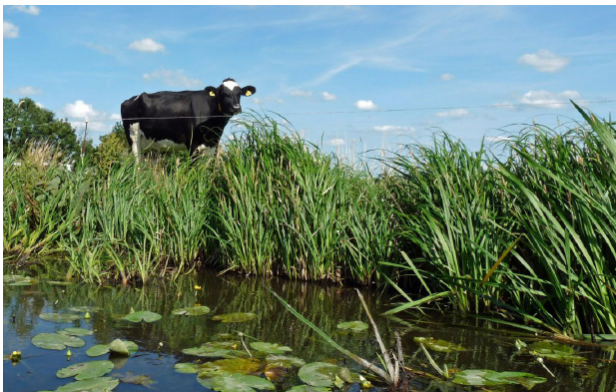

aanvraag Aldeboarn / De Deelen
REGIODEAL NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW
2019 - 2020 Onderzoek en Advisering

Aldeboarn
13 september 2019

VOORWOORD

Voor u ligt de aanvraag van Kansrijk Gebied Aldeboarn / De Deelen in het kader van de Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw (NIL). Vanuit de Veenweidevisie van de provincie Fryslân werken we in Aldeboarn / De Deelen (ADD) sinds eind 2016 op een manier die naadloos aansluit bij de uitgangspunten van de Regiodeal NIL:

- we werken vanuit een gebiedsgerichte aanpak
- op initiatief van een burger en boerenorganisatie die samen 'economie en ecologie - landbouw, natuur en landschapskwaliteit' als speerpunten hebben
- waarbij de lokale agrariërs de hoofdrolspelers zijn, maar waarin ook andere stakeholders (burgers, ondernemers, SBB, gemeentes etc.) nadrukkelijk worden meegenomen
- waarbij pilots zijn opgestart die passen in (de transitie naar) een natuurinclusieve landbouw, zoals een pilot ter verbetering van de bodembioïologie en ecologisch bembbeheer door boeren
- waarbij we in een Casestudy (i.s.m. de agrariërs, hun accountants, Wageningen Economic Research, SBB, Provincie en Wetterskip en uiteenlopende specialisten) hebben doorgerekend wat peilverhoging aan inkomstenderving met zich meebrengt. En of verdienmodellen, waarin boeren hun verlies aan inkomen compenseren door het uitvoeren van maatschappelijke of ecosysteemdiensten, uitkomst kunnen bieden. En zo nee wat er nog gebeuren moet om dat te bewerkstelligen. We hebben dit vraagstuk onderzocht a.h.v. drie peilscenario's waarvan er een het 'agrobiodiversiteits-scenario' is.
- waarbij we in een ontwerpatelier, met een brede groep experts o.l.v. vier landschapsontwerpers, een drietal toekomstscenario's voor ADD hebben onderzocht.

Met andere woorden: volgens ons zijn we al een eind op weg, op een wijze en werkend met thema's die als een handschoen passen binnen de Regiodeal NIL.

2019 - 2020

Afspraak met de Provincie Fryslân is dat we eind 2020 een Ontwerp Gebiedsplan opleveren, incl. verkenning wat uitvoering hiervan betekent. Inzet is een plan met een goed toekomstperspectief voor de boeren, en winst voor andere partijen én doelen (biodiversiteit, circulaire en natuurinclusieve landbouw, klimaat, natuur, landschap, recreatie etc.). Wij werken op dit moment al nauw samen met provincie en Wetterskip, ondermeer binnen het Programmteam Veenweide. Vanaf begin 2020 vindt ons werk aan het Ontwerp Gebiedsplan wat ons betreft plaats o.l.v. een breed samengestelde Gebiedscommissie met een onafhankelijke voorzitter.

Regiodeal NIL

De gelden vanuit de Regiodeal willen we gebruiken om in ons proces de transitie naar een meer natuurinclusieve manier van landbouwen meteen goed mee te kunnen nemen en te verankeren. Het gaat daarbij om onderzoek, om advisering aan boeren en de daadwerkelijke realisatie van meer 'agrobiodiversiteit' door te experimenteren met het instrument 'dubbeldoelgronden'. Sommige (onderzoeks)elementen zijn veenweide-breed van belang andere meer gebiedsspecifiek. Uitwisseling en samenwerking met andere Kansrijke Gebieden in Friesland en met het team Innovatie zijn bewaarborgd door onze deelname aan het Programmteam Veenweide. Uitwisseling en samenwerking met het Living Lab en met boeren(organisaties) binnen en buiten Friesland, spreekt wat ons betreft vanzelf. Wij hebben de positieve inzet van de boeren en de burgers in ADD en financiële steun vanuit het Veenweide-programma. Er is 3,15 miljoen beschikbaar vanuit de Klimaatvelop 2019 voor 'gebiedsgestuurde grondmobiliteit'; wij hebben 5 miljoen aangevraagd via het IBP - Vitaal Platteland en nu doen wij ook een beroep op ondersteuning vanuit de Regiodeal NIL.

Dit alles bij elkaar moet ons in staat stellen om de stap te zetten van ambitie naar realiteit. De praktijk is complex en weerbarstig en zonder brede steun van de overheden (op het gebied van financiën, instrumentarium en regelgeving) blijven we steken in goede bedoelingen. Misschien is het niet helemaal de juiste beeldspraak, maar de opgave waar we met elkaar voor staan is als een mammoettanker die we van koers moeten veranderen. En in Friesland zijn wij een van de eerste gebieden die in de praktijk en met elkaar onderzoekt hoe we het roer om kunnen gooien.

Binnen Veenweide geldt Aldeboarn / De Deelen als voorloper. Door ondersteuning vanuit de Regiodeal NIL en de andere hierboven genoemde 'potten' hopen wij dat ook te worden op het gebied van de Natuurinclusieve Landbouw en een Vitaal Platteland. Want het gaat ons om integraliteit. Dat is al vanaf het begin onze insteek (ook verwoord in het verslag van onze Verkenning in 2017: *Romsicht, een ruimere kijk op veenweide*).

De Veenweide-opgave kan o.i. alleen gerealiseerd worden als hij wordt gekoppeld aan andere maatschappelijke opgaven – de klimaatopgave, de verbetering van de biodiversiteit, de realisering van een circulaire en natuurinclusieve landbouw - kortom aan de versterking van vitaliteit van Aldeboarn / De Deelen.

Aldeboarn, 13 september 2019

Alle de Vries, voorzitter Gebiedscoöperatie It Lege Midden
Piet Dijkstra, voorzitter Stichting Beekdallandschap Koningsdiep | de Nije Boarn

AANVRAAG REGIOIDEAL NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW 2019-2024

Doelstelling

- REALISERING 30ha agrobiodiversiteit (en/of weidevogel) PLUS gebied
- Experimenteren met grondinstrument 'dubbeldoelgronden' voor realisering maatschappelijke doelen
- Onderzoek of deze aanpak de overgang naar een nieuw bedrijfssysteem (deels) kan ondervangen
- REALISERING specifieke ANlb-regeling 'Veenweide Biodiversiteit'
- Delen geleerde met andere veenweidegebieden in Friesland en daarbuiten
- Onderzoek en Advisering Bedrijven ter bevordering Natuurinclusieve en Circulaire Landbouw

Begroting

De projectbegroting bevat een drietal elementen. Posten die betrekking hebben op:

1. Onderzoek, ontwikkeling en advisering
2. Daadwerkelijke realisering van natuurinclusieve landbouw
3. Projectkosten

1a. Onderzoek en Ontwikkeling van Agrobiodiversiteit (en/of weidevogel) PLUS scenario.

- Samenstellen maatwerkpakket ANLB-veenweide/biodiversiteit i.s.m. ecologisch onderzoeksbureau, Wetterskip en Provincie Fryslân
- Uitwerking optimale gebiedsinrichting = peilaanpassing, waterberging, sloten met flauwe taluds, best passende kruidenpakket op nat veen etc. i.s.m. boeren, SBB, ecologisch onderzoeksbureau, Wetterskip en Provincie Fryslân
- Uitwerken vraagstukken t.a.v. eigendom, beheer, onderhoud etc.. **75.000**

1b. Versterken Circulaire Landbouw in ADD = onderzoek naar (realisering van):

- Kringloopwijzer op gebiedsniveau. Hoe ziet het gebied eruit qua kringloop en wat kunnen we doen om de kringloop (lokaal c.q. regionaal) te verbeteren?
- Aanpassen kringloopwijzer op extensieve bedrijven (de huidige kringloopwijzer pakt n.l. negatief uit voor dit soort bedrijven)
- Inzet van berm en slootafval als grondstof en realisering lokaal groenstation (o.a. door aanpassing regelgeving.) **90.000**

1c. Onafhankelijk advies aan individuele agrarische bedrijven

Het betreft advies i.v.m. verandering bedrijfssysteem en kennisvragen die te maken hebben met de overstap naar natuurinclusief boeren op nat veen: bedrijfseconomisch advies, adviezen op het gebied van bodemverbetering, tegengaan Pitrusvorming, keuze grassoorten, optimalisering beweiding, inzet ander typen koeien, aanpassing stal, etc..

60 bedrijven (minus eigen bijdrage 10% met een maximum van 500,-) **270.000**

Subtotaal 1: Onderzoek, ontwikkeling en advisering 435.000

2. REALISERING NIL / agrobiodiversiteit (en/of weidevogel)PLUS scenario

In ADD bevinden zich meerdere boeren die hebben aangegeven de stap te willen zetten naar een natuurinclusieve, circulaire landbouw onder nattere omstandigheden. Een aantal wil de kwaliteit van het gebied voor weidevogels versterken, andere boeren willen sterker inzetten op natuur en waterbeheer. Deze boeren bevinden zich zowel noordelijk als zuidelijk van Aldeboarn, ook bedrijven tegen Natura 2000 gebied De Deelen aan of vlak daarbij. Wij willen deze boeren op twee manieren helpen om bovenstaande stap te realiseren:

- Afwaardering deel van grond met 50%. Hierdoor ontstaat 'landbouwgrond met een beperking' = landbouwgrond waar een kwalitatieve verplichting op rust.
30ha x 40.000 x 50% **600.000**
- Bijdrage inrichtingskosten 30ha natuurinclusieve landerijen (sloten, oevers, creatie overhoekjes, aanleggen plas dras, onderwaterdrainage) **40.000**
- Bijdrage in de kosten van Common Ground om in ADD gronden aan te kopen m.b.v. fondsen uit de private sector en deze onder gunstige omstandigheden in (erf)pacht uit te geven aan boeren die willen inzetten op natuurinclusief landbouw . **25.000**
- Onderzoek naar samenwerkingsmogelijkheden tussen SBB en agrariërs (benutting biomassa natuurterreinen, open houden landschap) **25.000**

Subtotaal realisering kansrijke projecten 690.000

3. Algemene Projectkosten

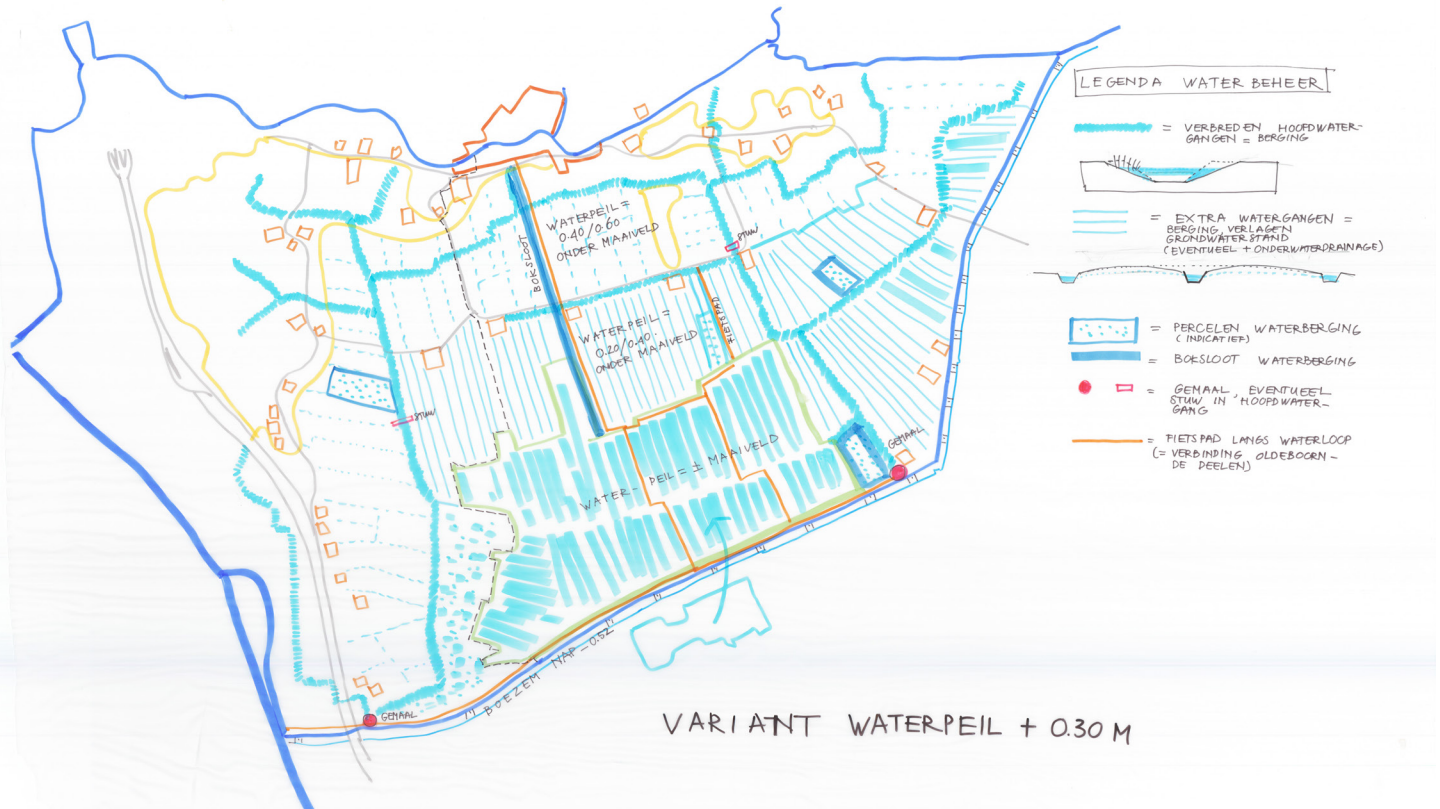
- Projectcoördinatie incl. kosten (4,5jr -1dg/wk) **150.000**
- Bijeenkomsten + algemene kosten **40.000**
- Inhuren overige expertise **25.000**
- Delen/communicatie ervaringen en opgedane kennis met andere gebieden **30.000**
- Onvoorzien **30.000**

Subtotaal algemene projectkosten 275.000

TOTAAL 1.400.000

Planning

1a+b	2019-2021
1c	2019-2024
2	2020-2024

AANVRAAG REGIODEAL NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW 2019-2020

2019-2020

Wij verwachten dat wij ons in 2019-2020 vooral zullen bezighouden met onderzoek, advisering en uitwisseling. Als zich echter in 2020 de kans voordoet dat om daadwerkelijk NIL / agrobiodiversiteit te realiseren, dan zullen we niet schromen tot actie over te gaan. Tot die tijd kunnen wij toe met een deel van het hierboven genoemde budget van 1.4 miljoen. Hieronder volgt, onder verwijzing naar bovenstaande totaalbegroting, de begroting voor 2019-2020.

Begroting van Kosten 2019-2020

1a. Onderzoek&Ontwikkeling agrobiodiversiteitPLUS scenario.	60.000
1b. Versterken Circulaire Landbouw in ADD	90.000
1c. Onafhankelijk advies aan individuele agrarische bedrijven 50% van 270.000	135.000
Subtotaal 1: Onderzoek, ontwikkeling en advisering	285.000
2. Realisering Natuurinclusieve Landbouw - onderzoeksdeel	
• Bijdrage in de kosten van Common Ground	25.000
• Onderzoek naar samenwerkingsmogelijkheden tussen SBB en agrariërs	25.000
Subtotaal 2: Onderzoek Realisering Natuurinclusieve Landbouw	50.000
3. Algemene Projectkosten	
• Projectondersteuning incl. kosten (1,5jr -0,5dg/wk)	40.000
• Bijeenkomsten + algemene kosten	10.000
• Inhuren overige expertise	5.000
• Delen/Communicatie ervaringen en opgedane kennis	5.000
• Onvoorzien	5.000
Subtotaal 3: algemene projectkosten	65.000
TOTAAL Regiodeal NIL 2019-2020	400.000

Mochten bovenstaande gelden in 2020 niet geheel zijn uitgegeven, dan zullen deze t.b.v. de realisering en versterking van NIL in ADD worden doorgeschoven. Mochten zich in 2020 kansen voordoen tot daadwerkelijk uitvoering van NIL / agrobiodiversiteit, dan zullen wij daarvoor een aanvraag indienen.

De Stichting Beekdallandschap Koningsdiep | de Nije Boarn is penvoerder. De stichting draagt zorg voor rapportage en projectadministratie (incl. financiële administratie).

Betalingsvoorstel

200.000,-	na afgeven subsidiebeschikking 2019
175.000,-	na rapportage juli 2020
25.000,-	na rapportage december 2020

Betaling binnen 30 dagen na factuur.

